

VVC - standpunt ten aanzien van het decreet tot wijziging van het decreet lokaal cultuurbeleid, goedgekeurd door de Vlaamse regering op 11 mei 2007

Een beetje geschiedenis

Het decreet van 1973 slaagde er in om van de toen startende culturele centra een werksoort te maken. Het tilde de lokale culturele centra op Vlaams niveau op met minimale middelen en maakte ze tot instrument van een beginnend Vlaams cultuurspreidingsbeleid. De werksoort zelf heeft, samen met de lokale besturen, een gepast antwoord gegeven. Tussen 1973 en 1991 kende de werksoort een forse groei tot een 80 - tal culturele centra.

De verdienste van het decreet van 1991 is dubbel: het verhogen van de personeelstoelage leidde tot een sterke professionalisering van de sector, zowel kwantitatief als kwalitatief én er werd een aanzet gegeven voor een werkingssubsidie die in het decreet van 1973 ontbrak omwille van de toen schaarse overheidsmiddelen. Tegen 2000 waren meer dan honderd culturele centra erkend en sprak men van een ruim vertakt cultuurspreidingsnetwerk.

Beide decreten subsidieerden vooral op basis van kwantitatief en objectief meetbare criteria: infrastructuur en aantal inwoners. Vanuit de werksoort voelde men de nood aan om naast deze objectieve criteria ook de kwaliteit van de werking in rekening te brengen. Op die manier zou men binnen eenzelfde categorie culturele centra een onderscheid kunnen maken tussen individuele culturele centra: een variabele benadering. En die kwam er met het decreet van 2001 dat naast de basissubsidies (integraal te besteden aan de loonkosten van de cultuurfunctionarissen) voorzag in variabele subsidies op basis van de kwaliteit van de werking en dit alles ingepast in een integrale en geïntegreerde visie op het lokaal cultuurbeleid.

Het decreet van 2001 kende - vanuit het perspectief van de werksoort - wel enkele zwakke plekken. Meer dan 30 culturele centra verloren hun eigen erkenning en subsidiëring en werden gemeenschapscentrum, ingebed in het lokaal cultuurbeleid. Voor deze centra voorzag het decreet een vorm van troostprijs: een verhoogde subsidie van € 12.000 per gemeente als tegemoetkoming in de loon- en werkingskosten van de cultuurbeleidscoördinator en € 500.000 projectsubsidies te verdelen over de gemeenschapscentra op basis van het aantal inwoners en verplicht te besteden aan participatiebevorderende projecten voor scholen, jongeren, kinderen of senioren.

De basissubsidie werd in het kader van het stedenbeleid fors opgetrokken voor de cultuurcentra in de categorie A maar viel eerder zwak uit voor de cultuurcentra in de categorie B en C. Dit werd enigszins verzacht door een overgangsmaatregel die voor de betrokken centra uit de B - en de C - categorie de vroegere subsidie garandeerde tot eind 2006.

Ook de invoering van de variabele subsidies verliep niet van een leien dakje. Er was geen garantie vanuit de Vlaamse overheid dat de verkregen bedragen integraal dienden besteed te worden aan de werking van de centra omdat de verdeling van de subsidies - steunende op 9 parameters - als een beloning van de gemeentebesturen werd beschouwd voor hun inspanningen uit het verleden. Omdat een groot aantal centra werden uitgesloten van variabele subsidie waren de verschillen in variabele subsidie tussen de cultuurcentra zeer groot (van € 0 tot meer dan € 420.000 in 2002). Dit heeft om diverse redenen geleid tot klachten van 13 gemeentebesturen bij de Raad van State waarin tot op de dag van vandaag nog geen uitspraak gevallen is.

Een evaluatie na vijf jaar

Het decreet van 2001 voorzag vijf jaar na het in werking treden in een algemene evaluatie van de bereikte effecten op het lokaal cultuurbeleid. De VVC heeft dit gegeven aangegrepen om een aantal voorstellen uit te werken op basis van de analyse van de reeds opgesomde zwakke schakels en op basis van een aantal aangevoelde lacunes in het decreet (intergemeentelijke samenwerking, provinciale inbreng, infrastructuurproblemen). Deze voorstellen werden reeds begin 2005 toegelicht bij het kabinet en de administratie maar het zou tot medio 2006 duren voor de minister de eerste concrete voorstellen deed voor de bijsturing van het decreet. Nu - april 2007 - ligt een definitief voorstel ter tafel van de Vlaamse regering en Parlement. De VVC heeft deze voorstellen kritisch - constructief bekeken vanuit de historische en actuele invalshoek.

De cultuurcentra

De verhoging van de 'basissubsidie' (enveloppen subsidie te besteden voor de loonkosten van het personeel ingeschaald op het A - of het B - niveau) voor elke categorie is ontegensprekelijk het meest positieve element van dit ontwerp van decreet. De voorziene subsidies komen in grote mate overeen met de vraag van de VVC: 8 gesubsidieerde medewerkers in de A - categorie, 5 in de B - categorie en 3 in de C - categorie. Deze garantie die de Vlaamse overheid aan de lokale besturen geeft is van wezenlijk belang voor de continuïteit in de werking en de verdere professionalisering van de werksort.

De verlenging van de overgangsmaatregel in Artikel 68 met één jaar tot eind 2007 is hiervan een logisch gevolg. Ook deze centra hebben nood aan continuïteit.

De variabele subsidies - één van de steunpijlers van het decreet van 2001 - verdwijnen in de koelkast voor de volgende zes jaar. Ondanks de vele (en soms terechte) kritiek op deze regeling is het duidelijk dat er met deze middelen heel wat boeiende en zinvolle projecten werden opgezet. Nu blijkt er onvoldoende hard en vergelijkbaar cijfermateriaal te zijn om een eerlijke en transparante verdeling te waarborgen. De VVC kan dit standpunt volgen maar vindt het jammer dat hierover in de voorbije twee jaar geen grondige discussie werd gevoerd. Indien de huidige registratie van gegevens door de administratie wordt volgehouden, zullen er binnen vijf jaar duidelijke cijfergegevens voorhanden zijn. Vraag blijft dan wat de toekomstige beleidsintenties op basis van deze gegevens zullen zijn.

alle duidelijkheid: wij pleiten hier niet voor een verdeling van deze middelen alleen naar de gemeenschapscentra die in het vorige decreet nog cultureel centrum waren.

Voorstel

In Artikel 12 van het huidige ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 wordt een paragraaf 3 ingevoerd met als tekst:

'In het kader van de werking van een gemeenschapscentrum kan de gemeente een aanvraag indienen voor een projectsubsidie voor initiatieven met een participatiebevorderend karakter. Hiervoor wordt een totaalbedrag vastgesteld van € 500.000 per jaar. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden inzake indiening, procedure en beoordeling van de ingediende projecten

Eén steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid

De evolutie naar één steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid is een positieve en logische evolutie in het kader van een geïntegreerd lokaal cultuurbeleid. De VVC is hiervan reeds van bij de aanvang van dit decreet vragende partij. Belangrijk is wel dat de onderscheiden deelsectoren volwaardig aan bod komen zowel in het kader van een geïntegreerd beleid als in het kader van een werksoortelijke benadering.

De bestuursvormen

De VVC wilt dat de lokale besturen maximaal gebruik kunnen maken van de vormen van interne en externe verzelfstandiging voorzien in het Gemeentedecreet met respect voor de cultuurpactwetgeving. Verbodsbepalingen zoals nu voorzien in het decreet en de besluiten van de Vlaamse regering zijn uit den boze. Dat deze verbodsbepalingen in het decreet zijn geschrapt is een goede zaak. Rest nu nog de verbodsbepalingen wat betreft de bestuursvorm voor de gemeenschapscentra in het besluit van de Vlaamse regering te schrappen. De VVC vraagt aan het Vlaams Parlement uit te zoeken of de huidige formulering met een duidelijke verwijzing naar de cultuurpactwetgeving juridisch voldoende sluitend is om de verschillende vormen van verzelfstandiging van het gemeentedecreet volwaardig te kunnen toepassen.

Goedgekeurd op de raad van bestuur van 16 mei 2007.